İnsanlar altın ve gümüş madenleri gibidir. Onların Cahiliye dönemde hayırlı ve değerli olanları, dînî emirleri anlayıp amel ettikçe İslâm devrinde de hayırlılarıdır. Ruhlar toplu cemaatlerdir. Onlardan birbirleriyle tanışanlar kaynaşır, tanışmayanlar da ayrılırlar."

Birinci Hadis: Ebû Hureyre -radıyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: "İnsanlar altın ve gümüş madenleri gibidir. Onların Cahiliye dönemde hayırlı ve değerli olanları,dînî emirleri anlayıp amel ettikçe İslâm devrinde de hayırlılarıdır. Ruhlar toplu cemaatlerdir. Onlardan birbirleriyle tanışanlar kaynaşır, tanışmayanlar da ayrılırlar." İkinci Hadis: "Siz insanları madenler (gibi cins cins) bulursunuz. Onların Cahiliye dönemde hayırlı ve değerli olanları, İslâm devrinde de hayırlılarıdır. Siz yine en hayırlı kişileri, yöneticilik işinden hiç hoşlanmayanlar olarak bulursunuz. Siz, en kötü kişileri de iki yüzlüler olarak bulursunuz ki onlar, birilerine bir yüzle diğerlerine bir başka yüzle gider gelirler."
[Bu hadisin her iki rivayeti de sahihtir] [Her iki rivayeti de Muttefekun Aleyh'dir]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- insanları madenlere benzetmesi bir çok şeye delalet eder. Bunlardan bazıları şunlardır: İnsanların tabiatları, ahlaki özellikleri ve psikolojileri farklı farklıdır. Madenlerin farklı olmasından bunu anlıyoruz. İnsanların doğruyu kabul etmede farklı farklı olduklarının işareti vardır. Bazıları kolaydır, bazılarına sabretmek gerekir, bazısıda madenler gibi kabul etmez. Madenlerin insanlara benzetilmesi insanların asılda kerem sahibi ve bayağılık olmak üzere farklılık gösterdiğine işaret eder. Bunu madenlerin kıymetli olmasında farklılık göstermesinden anlaşılır. Bazı altın ve gümüş gibi pahalı, bazısıda demir ve kalay gibi ucuzdur. İnsanların madenlere benzetilmesinde madenler gibi tahammul gücü olduğuna işaret eder. "Maadinu'l Arab" arapların aslı ve nesebi demektir. "Onların Cahiliye dönemde hayırlı ve değerli olanları, İslâm devrinde de hayırlılarıdır" sözü insanların nesep,kök ve asıl olarak en değerlileri cahiliye döneminde en hayırlı olanlarıdır. Ancak dînî emirleri anlayıp amel etme şartı vardır. Mesela Haşimoğulları asıl ve nesep olarak Cahiliye döneminde Kureyş'in en hayırlıları oldukları sahih hadisle sabittir. Aynı şekilde Allah'ın dinini anlayıp amel etme ve öğrenme şartıyla İslam'da da böyledir. Eğer anlayış sahibi olamazlarsa Arap kabilelerinin en seçkini olmalarına rağmen Allah katında en değerli ve insanların en seçkini değillerdir. Bu hadiste insanın nesebi ile şerefli olacağının delili vardır. Ancak dinini anlayıp onunla amel ediyor olma şartı vardır. Şüphesiz ki nesebin tesiri vardır. Bundan dolayı Haşimoğulları insanların en iyi ve şereflileridir. Dolayısıyla Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- mahlukatın en hayırlısıdır. "...Allah elçilik görevini kime vereceğini çok iyi bilir." (En'âm suresi: 124) Eğer bu topluluk Ademoğlunun en şerefli topluluğu olmasaydı Nebî -

sallallahu aleyhi ve sellem onlardan olmazdı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- en şerefli topluluktan ve en yüce nesepten gönderilmiştir. Bu cümle her iki hadistede ortak olarak bulunmaktadır. Birinci hadiste Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in "Ruhlar toplu cemaatlerdir" sözü ile bitmiş. Onlardan birbirleriyle tanışanlar kaynaşır, tanışmayanlar da ayrılırlar. Bu işaret hayır ve şerde birbirine benzeme içermektedir. Hayırlı olan ruh benzerine şerli olanda benzerine özlem duyar. Ruhlar hayır ve şer olarak tabiatına uygun olanlarla tanışır. Eğer ittifak ederlerse tanışırlar, ihtilaf ederlerse ayrılırlar. Başka bir ihtimal ise gayb aleminde mahlukat yaratılmaya başlarken kastedilmiş olabilir. Şöyle rivayet edilmiştir: Ruhlar bedenlerinden önce yaratılmıştır birbirleriyle karşılaşır ve kaynaşırlar. Ruhlar bedenlerle birleştiğinde ruhlar alamindeki tanışıklığı hayırlıların hayırlılarla, şerlilerinde şerlilerle daha önceki tanışıklıklarına göre yakın yada uzak olurlar. İbn Abdusselâm şöyle demiştir: Buradaki tanışma, uzaklaşma vasıflardaki yakınlaşma ve bu hususlardaki ayrılıklardandır; çünkü bir kişinin vasıfları sana muhalifse ondan uzak durursun. Bilip tanımamadan dolayı uzak durulur. Burada mecazi olarak teşbih vardır. Münker olan mechula, uyumlu olan ise bilinene benzetilmiştir. İkinci Hadis "Siz yine en hayırlı kişileri,yöneticilik işinden hiç hoşlanmayanlar olarak bulursunuz. Siz, en kötü kişileri de iki yüzlüler olarak bulursunuz ki onlar, birilerine bir yüzle diğerlerine bir başka yüzle gider gelirler." olarak son bulmuştur. "Bu işte insanların en hayırlısını bulursunuz" Yani yöneticilik ve vekillik işleridir. Yetki verilmede en hayırlı insan yönetimi elde etmek için hırslı olmayan kimsedir. Eğer göreve getirilirse en iyi şekilde yönetir ve muvaffak olur. Ancak yöneticiliğin peşinden koşan böyle değildir. Ancak şerli olanlar iki yüzlüdür. Aynı münafıkların yaptığı gibi bazılarına bir yüzle bazılarına başka bir yüzle giderler. (İman edenlerle karşılaştıkları zaman, “İnandık” derler. Fakat şeytanlarıyla (münafık dostlarıyla) yalnız kaldıkları zaman, “Şüphesiz, biz sizinle beraberiz. Biz ancak onlarla alay ediyoruz” derler). Bu bir çok insanda bulunmaktadır bundan Allah'a sığınırız. Bu münafıklığın bir şubesidir. Sana gelir yağ çeker, övgüde bulunur. Belkide bu övgüde aşırıya bile gidebilir. Ancak senin arkandan sayıp söver seni kötüler. Sende olmayan şeyleri varmış gibi aktarır. Bu kimselerden Allah'a sığınırız. Bu büyük günahlardandır. Çünkü Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- bu işi yapanı en şerli insan olarak vasfetmiştir.

http://sunnah.global/hadeeth/tr/show/6367